

مشروح مذاکرات قانون اساسی- اصل ۱۷- تعطیلی رسمی هفتگی

نایب رئیس - آقای منتظری پیشنهاد کرده‌اند اضافه کنیم «روز جمعه تعطیل رسمی است» خود آقای منتظری در مورد پیشنهادشان توضیحی دارند.

منتظری - بسم الله الرحمن الرحيم. این که ما می‌گوییم تعطیل رسمی روز جمعه باشد، برای این است که در قانون اساسی سابق هم اسمی از تاریخ برده نشده بود و یک محمدرضائی پیدا شد و آمد تاریخ ایران را تغییر داد و پس حال باید روز تعطیل را در قانون اساسی ذکر کنیم تا یک رئیس‌جمهور غرب‌زده فردا پیدا نشود و بیاید بگوید که چون در همه دنیا یک‌شنبه تعطیل رسمی است، ما هم می‌خواهیم در ایران روز یک‌شنبه را به جای جمعه تعطیل کنیم. بنابراین من معتقدم که حتماً باید در قانون اساسی ذکر شود که تعطیل رسمی هفتگی ما روز جمعه است.

رستم شهزادی - اگر یک روزی یک رئیس‌جمهور خارجی بر کشور ما مسلط شد که تمام قانون اساسی ما از بین رفته است و دیگر این مسائل جزئی هم تمام شده است.

دکتر ضیائی - این‌گونه مسائل مربوط به مجلس شورا است نه این که در قانون اساسی ذکر شود.

بنی صدر - وقتی گفتید روز جمعه تعطیل رسمی است، فردا یکی دکانش را در این روز باز کرد یقه‌اش را می‌گیرند که چرا مغازه‌ات را نبستی، به علاوه آنها که عوض می‌کنند، کل تاریخ را عوض می‌کنند. تاریخ که عوض شد آن وقت می‌توانند جمعه را هم یک‌شنبه بکنند.

نایب رئیس - آقای بنی صدر، تعطیل روز جمعه قابل تغییر است، قبلاً هم می‌خواستند این کار را بکنند.

حجتی کرمانی - در قرآن آمده است که روز جمعه روز کسب و کار است، چطور تعطیل باشد؟ فردا اگر یک دکان‌داری در مغازه‌اش را باز کرد به بهانه تعطیل رسمی بودن، هزار جور دردسر برایش درست می‌کنند.

اشراقی - اگر محمدرضا مانده بود الان روز جمعه را تغییر داده بود و روز دیگری را به عنوان تعطیل رسمی تعیین کرده بود.

نایب رئیس - پس اگر موافق باشید بنویسیم: «روز جمعه تعطیل رسمی دولتی است» کسانی که با این جمله به این صورت که گفتم موافق‌اند دستشان را بلند کنند (اکثر دستشان را بلند کردند) تأیید شد.

ربانی شیرازی - چه لزومی داشت بنویسیم «تعطیل رسمی دولتی»؟

مکارم شیرازی - باید ریشه اسلامی مسأله را پیدا کنیم. ببینیم آیا تعطیل جمعه، آن هم از صبح تا غروب اصلاً ریشه اسلامی دارد یا این که به قول آقای حجتی در قرآن هم روز جمعه، روز کسب و کار و فعالیت معرفی شده است.

نایب رئیس - آقای مکارم توضیح می‌دهم. در دنیا یک روز در هفته تعطیل بودن، یک امر مسلم است. ما می‌گوییم اگر قرار است که یک روز را در هفته تعطیل اعلام کنیم، آن روز، روز جمعه باشد.

منتظری - بنویسیم: «روز جمعه تعطیل هفتگی کشور است».

ربانی شیرازی - تعطیل رسمی دولت یعنی چه؟ دیگر کلمه «دولت» ضرورتی ندارد.

بنی صدر - بنویسید: «تعطیل هفتگی است» چون فردا مریض‌خانه‌ها هم می‌گویند جمعه تعطیل رسمی است و ما کار نمی‌کنیم.

نایب رئیس - من از آقای بنی صدر سؤالی دارم، در همه تقویم‌ها روز جمعه، تعطیل رسمی است ولی تا به حال آمده‌اند بگویند چرا در روز جمعه مغازه‌ها بسته نیست؟ و یا کسی رفته به بیمارستان‌ها بگوید چرا مریض می‌پذیرید؟

حجتی کرمانی - بله، در رژیم گذشته بارها به دکان‌ها اعتراض و حمله کردند که چرا در روز جمعه باز کرده‌اید.

بنی صدر - همان‌طور که گفتند در رژیم گذشته، جمعه تعطیل اجباری بود.

دکتر آیت - تعطیل رسمی در هیچ جا معنی‌اش این نیست که اجباری است.

بنی صدر - من خودم هفده سال در فرانسه بودم و می‌دانم که اجباری است.

دکتر آیت - مسأله این است که به نظر من کار نکردن اجباری نیست، بلکه حتی طبق کار اگر کارگری روز تعطیل کار کرد دو برابر پول می‌گیرد، اما کسی را وادار نمی‌کنند که حتماً کار را تعطیل کند و در اینجا هم این مفهوم را نمی‌رساند.

نایب رئیس - در کشورهای اروپایی مثل آلمان نه تنها روز یکشنبه تعطیل اجباری است بلکه ساعت کار مغازه‌ها هم مشخص و اجباری است. یعنی مغازه‌هایی موظف هستند که ساعت شش و نیم بعد از ظهر تعطیل کنند. برخی از مؤسسات باید حداکثر تا ساعت هشت و نه باز باشند، یعنی ساعت باز بودن و نبودن اجباری است ولی این برحسب مصوبات سنای هر ایالت و انجمن ایالتی است. به خاطر تنظیم رفت و آمد و سایر مسائل. این ارتباطی با مسأله تعطیل رسمی ندارد. این که حتماً باید یکشنبه تعطیل باشد و یا بعد از ظهر شنبه تعطیل باشد، اینها همه در رابطه با مسائل اجتماعی و اقتصادی کشورمان است. در بعضی جاها به دلیل بالا بودن ساعت کار عادی، اختلال اقتصادی پیش می‌آید به همین دلیل می‌آیند و ساعت کار را کم می‌کنند تا عده مشتغلین بیشتر شود و از بیکاران کم شود. ولی این که ما می‌گوییم تعطیل رسمی، ارتباطی با آن مسأله ندارد و اگر روز جمعه تعطیل رسمی باشد، فکر نمی‌کنم آن تالی فاسدی که بعضی دوستان به آن اشاره کردند، برایش مترتب باشد.

مدنی - البته ما مجبور نمی‌کنیم کسی جمعه را تعطیل کند ولیکن اگر بنویسیم روز جمعه تعطیل رسمی است، فردا داروخانه‌ها و بیمارستان‌ها هم تعطیل می‌کنند و یا کارگاه‌ها و مغازه‌ای که مردم به آن احتیاج دارند تعطیل می‌کنند و می‌گویند طبق قانون، امروز روز تعطیل است.

نایب رئیس - گفتم که جلوتر هم جمعه تعطیل رسمی بود ولی هیچ وقت بیمارستان‌ها تعطیل نمی‌شد آنها برای خودشان کشیک می‌گذاشتند.

خزعلی - اگر بنویسیم «تعطیل رسمی هفته، جمعه است» مشکل حل می‌شود یعنی دیگر نمی‌توانند روز جمعه را به یکشنبه تغییر بدهند.

نایب رئیس - به نظر من پیشنهاد خوبی است. کسانی که با این پیشنهاد موافق‌اند یعنی بنویسیم که «تعطیل رسمی هفتگی، روز جمعه است» موافقت‌شان را اعلام بفرمایند (اکثر موافق بودند) تصویب شد. بنابراین با توجه به اصلاحات، این اصل را یک بار دیگر می‌خوانم و بعد از آن با ورقه اخذ رأی می‌شود:

اصل ۲۳ (اصل هفدهم) - مبدأ تاریخ رسمی کشور ایران، هجرت پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله است و تاریخ هجری شمسی و هجری قمری هر دو معتبر است ولی مبنای کار ادارات دولتی هجری شمسی است و تعطیل رسمی هفتگی روز جمعه است.

نایب رئیس - از آقایان منشی‌ها خواهش می‌کنم در اخذ و شمارش آراء نظارت بفرمایید (آقایان عضدی و دکتر روحانی «منشی‌ها» در محل نطق حاضر شدند و پس از شمارش آراء نتیجه به قرار زیر اعلام گردید).

نایب رئیس - عدۀ حاضر در جلسه شصت و چهار نفر، کل آراء شصت و چهار رأی، آراء موافق شصت و دو رأی، آراء مخالف و ممتنع هر کدام یک رأی، بنابراین، این اصل تصویب شد، تکبیر. (نمایندگان سه بار تکبیر گفتند)

(صورت مشروح مذاکرات مجلس بررسی نهایی قانون اساسی ج ۱ صص ۵۰۹ تا ۶۰۱؛ چاپ روابط عمومی مجلس شورای اسلامی ۱۳۶۴ - چاپ اول)